

UNIVERSITETET I OSLO

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Universitetsdirektøren
Postboks 1072, Blindern
0316 OSLO

Dato: 17.12.2009
Vår ref.: 2009/14673
Deres ref.: 200801865-/HAK

Telefon: 22 85 63 01
Telefaks: 22 85 44 42
E-post: postmottak@admin.uio.no
Nettadresse: www.uio.no

Svar på høring om etablering av sentre for fremragende utdanning

Universitetet i Oslo er positive til etablering av Sentre for fremragende utdanning ved landets universiteter og høyskoler. Satsing på studiekvalitet og gode læringsmiljøer er avgjørende for både rekruttering av de beste forskerne og studentene og for akademias posisjon som kunnskapsyter og meningsbryter i samfunnet.

På samme måte som fremragende forskning ble et eget satsingsområde gjennom etablering av Sentre for fremragende forskning (SFF), er det nå på tide å gi utdanning og undervisning det samme løftet. Strategiske prioriteringer og budsjett-tildelinger ved høyere utdanningsinstitusjoner bør vise at forskning og utdanning er sidestilte aktiviteter. Sentre for fremragende utdanning (SFU) vil være gode og nyttige bidrag i prosessen for å heve utdanningens status ved universiteter og høyskoler i Norge.

Universitetet i Oslo ønsker flere strategiske satsinger og insentiver, utformet og initiert fra nasjonalt hold. Aktuelle områder er for eksempel internasjonalisering av utdanning, kjønns- og likestillingsperspektiver i utdanning, koblingen mellom arbeidsliv og utdanning og koblingen mellom skole og høyere utdanning.

De kommende årene vil utdanningssektoren møte store utfordringer knyttet til globalisering av utdannings- og arbeidsmarkedet, et stramt og delvis uklart økonomisk handlingsrom og stort fokus på utdannings- og læringsmiljø. Høyere utdanning i Norge har behov for flere strategiske grep knyttet til utvikling og kvalitet i utdanningen. Erfaringen med oppretting av Sentre for fremragende forskning har vært svært gode. Satsing på Sentre for fremragende utdanning vil være et nytt og like viktig grep, men vi må ikke la det være det eneste bidraget til løsningen av utfordringene i høyere utdanning de kommende årene.

Finansiering

Etablering av SFU vil kreve store investeringer både i form av infrastruktur og egeninnsats. Den andre utfordringen gjelder avvikling av SFU. Her erfarer vi

utfordringer knyttet til å sikre at den kompetansen som er bygget opp tas vare på og videreføres. For å sikre at institusjonene skal ivareta disse viktige ansvarsene må det bli en bedre balanse mellom slike øremerkede satsninger og institusjonenes grunnfinansiering enn det vi har sett de siste årene.

Det er avgjørende at institusjonene i dag har frihet til å tilpasse sin virkemiddelbruk mest mulig rasjonelt i forhold til de mål som skal nås. Sentre for fremragende utdanning kan være utmerkede tiltak for å fremme læring og utvikling, og de blir antagelig best om sentrene får være et separate sentre i de fagmiljøene de etableres i.

I utredningens kapittel 5.6 side 42 står det: ” *I den grad senterets virksomhet omfatter regulær undervisning i institusjonens studieprogrammer, skal dette dekkes av institusjonens egne budsjetter. Sentertildelingene skal dekke den del av sentrenes virksomhet som betraktes som utvikling, innovasjon og spredningsarbeid.*” Slik vi leser utredningen er sentrenes oppgave å drive utvikling, innovasjon og spredningsarbeid. Regulær undervisning blir med andre ord ikke sentrenes oppgave. Skal innovasjon, utvikling og spredning av kunnskap om hva som bidrar til fremragende utdanning skje, må derimot etablerte studieprogram få hele eller deler av sine undervisningstilbud dekket ved sentrene, gjennom innovative og utviklende metoder. Forbeholdet om *regulær undervisning*, som ligger i avsnittet i kapittel 5.6 blir derfor noe underlig når intensjonen med senterdanningen er innovasjon og utvikling i utdanningen. Vi ber om at departementet foretar en avklaring av hva som menes med *regulær undervisning*, da dette kan få økonomiske konsekvenser for etablering av sentre for fremragende utdanning.

Organisering og type sentre

UiO støtter utredningens forslag om å utlyse én type sentre for fremragende utdanning for alle de høyere utdanningsinstitusjonene. Å bruke begrepet 'fremragende' forplikter. Vi mener at sentre for fremragende utdanning skal ha samme status som sentrene for fremragende forskning. Dette må gå tydelig fram av søkekriteriene.

Hovedkriteriet for utvalget av sentre bør være vitenskapelig kvalitet på et høyt nivå i forhold til internasjonal standard. Dette gjelder hele aktivitetsområdet som sentrene etableres på; både pågående og planlagt aktivitet i senteret. Universitetet i Oslo vil eksponere studentene for forskning tidlig i studiet og synliggjøre og vektlegge sammenhengen mellom god forskning og god undervisning. Vi mener at sentre for fremragende utdanning skal stimulere forsknings- og undervisningsmiljøer til å etablere sentre som bygger på anerkjent forskning. Sentrene skal samtidig ha en tydelig innovativ og kreativ pedagogisk tilnærming i undervisningsprosessen. På denne måten blir best mulig utdanningskvalitet og studenters læring det sentrale for søknaden. Det er derfor tilrådelig å bruke både utvalgskriterier og navn på sentre som indikerer samme posisjon og status som forskningssentrene har, slik utredningen også foreslår.

Vi anbefaler at kvalitetshevingen i lærer-/profesjonsutdanningene kommer via andre typer tiltak og bevilgninger. Dersom det er behov for å styrke kvaliteten i kortere profesjonsutdanninger, bør det finnes andre måter å drive kvalitetsheving og utviklingsarbeide på enn å lage parallelle sentre spesielt opprettet for lærer-/profesjonsutdanningene. UiO mener at en SFU-ordning skal være både belønning for oppnådde faglige resultater og et stimulerende tiltak for å løfte norsk utdanning til et høyere internasjonalt nivå.

Gjennom generelle kriterier for tildeling av et senter for fremragende utdanning, får vi en god mulighet til å se sammenhengen mellom god forskning og god utdanning. Å opprette særskilte sentre for lærer-/profesjonsutdanningene vil svekke selve ordningen og det vil sannsynligvis bidra til en todelt oppfattelse sentrene. Sentrene vil kunne få en uformell klassifisering som A- og B-lag.

Universitetet i Oslo ønsker ikke en begrensning i antall sentre per institusjon. Fremragende utdanning og fremragende forskning skal belønnes. Kravet til spredning og innovasjon tilsier at bare de beste søknadene innvilges. Begrensning i antall sentre knyttet til institusjonstilhørighet kan medføre at det opprettes sentre med svakere kvalitet enn kravene og søknadene tilsier.

Forvaltning av ordningen

UiO går inn for at Kunnskapsdepartementet via NOKUT får forvaltningsoppdraget knyttet til tildeling, etablering og evaluering av sentre for fremragende utdanning. Sentrene for framragende forskning forvaltes av Norges Forskningsråd. Forvaltning av kvalitet i utdanning er det NOKUT som bestyrer i Norge. Deres profil som både kontroll- og utviklingsorgan er problematisert fra UiO i høringssvaret til NOKUT om ny strategisk profil juli 2009. Tross skepsis til sammenblanding av så ulike roller i samme organ, har vi tiltro til at NOKUT som organisasjon kan bygge videre på og forvalte kompetanse som vil bidra til å styrke de høyere utdanningsinstitusjonenes utdanningskvalitet. Sentre for fremragende utdanning er en viktig del i dette arbeidet.

Universitetet i Oslo går inn for at:

- Det opprettes én type senter for fremragende utdanning. Sentrene for fremragende utdanning får status på linje med sentrene for fremragende forskning.
- Det er en forutsetning for oppretting av sentrene for fremragende utdanning at de fullfinansieres. Forståelsen av innholdet i uttrykket *regulær undervisning* avklares.

- Institusjonene og fagmiljøene selv velger og begrunner form, størrelse og organisering av sentrene for fremragende utdanning.
- Institusjonene og fagmiljøene planlegger og beskriver utvikling, eventuelt videreføring av sentrene, allerede i søknaden om etablering. Søkerne presenterer eventuelle planer for sentrenes eksistens etter at første femårsperiode er utløpt.
- Det lages én søkerrunde med maksimum 10 siders søknad på engelsk. En internasjonalt sammensatt komité vurderer søkerne, foretar institusjonsbesøk og gjennomfører intervjuer og lager innstilling.

Med hilsen

Gunn-Elin Aa. Bjørneboe
universitetsdirektør

Monica Bakken
studiedirektør

Vedlegg: Høringsuttalelsen fra Studentparlamentet ved Universitetet i Oslo.